

Профилни характеристики на кандидат-студентите във висшето училище: състояние и тенденции

Гергана Кирилова*

Резюме: Целта на настоящата разработка е да представи елементите на методиката за статистическо изследване на профилните характеристики на кандидат-студентите във висшето училище. За осъществяването на тази цел са изпълнени следните **задачи:** разгледани са основните стратегически и нормативни документи в областта на висшето образование; направен е анализ на действащата нормативна база на различни висши училища; представени са източниците на данни за кандидат-студентите и статистическите методи за анализ; формуирани са препоръки за проучване на профилните характеристики на кандидат-студентите и процесите на прием.

Ключови думи: висше образование, кандидат-студенти, университет, студентски прием, статистически анализ.

JEL: A2, A22, A29, C1, C12.

Увод

Развитието на България като част от Европейския съюз създава редица възможности за движение на човешки капитал. Развитите икономики, както и

динамичният пазар на труда периодично поставят предизвикателства за обучението на младите хора, насочено към придобиване на все по-широки знания, умения и компетенции за реализация в една променлива среда.

Висшето образование се утвърди като широкопрофилна подготовка на завързващите висшисти, която дава основа за фокусиране на професионалната реализация в конкретни области на иновативната икономика. Поради подобни причини висшите училища в Република България са изправени пред ситуацията да търсят все по-мотивирани млади хора за своите бакалавърски, магистърски и докторски програми, които могат да бъдат качествено обучени и реализирани на пазара на труда.

Прег кандидат-студентите, решили да продължат образованието си в България, изборът е огромен. В страната ни има 52 висши училища, в т.ч. държавни и частни. В същото време, обаче, целта на всички тези университети е да бъдат избрани от най-мотивираните и отлично представили се на националното външно оценяване зрелостници, които имат интерес от предлаганите от съответния университет професионални направления и специалности. Изборът на правилния

* Гергана Кирилова е докторант в катедра „Статистика и иконометрия“ на УНСС.

университет е гаранция за успешна професионална реализация. Липсата на широк проучвания относно кандидат-студентския прием не позволява обективно разкриване на актуалните предизвикателства, както и търсенето на нови политики и методи за привличане на все по-мотивирани кандидат-студенти. Това определя **актуалността** на разработката и дава сериозни основания в бъдеще да бъде извършено статистическо изследване на профилните характеристики на кандидат-студентите, с оглед разкриването на възможности за подобрения в процесите на студентския прием. Резултатите от такова изследване биха могли да намерят конкретно практическо приложение за подобряване процесите на набиране и прием на кандидат-студенти във висшите училища.

Методи на изследването и резултати

Управлението на висшите училища се осъществява на държавно и институционално ниво. На база стратегически и нормативни документи се разработва и осъществява национална политика, като в същото време се гарантира и законова академична автономия на всяко висше училище. Основните документи в тази област са:

- Закон за висшето образование;
- Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 – 2030 г., Обн. ДВ. бр. 2 от 8 януари 2021 г.;
- Оперативен план за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 година;
- Национална карта на висшето образование в Република България;

- Национална карта на висшето образование в Република България - Приложение 2;
- Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030;
- Оперативен план за изпълнение на първия етап на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030;
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030).

По данни от Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 - 2030 г., „едно от основните предизвикателства, свързани с интензифициране на глобалното предлагане на образователни услуги във висшето образование (Европейско пространство за висше образование) е висока степен на конкуренция от висши училища в държави – членки на ЕС, предлагащи лесен достъп, дистанционни програми и безплатно образование и предизвикващи отлив на български кандидат-студенти към тях, и в същото време неразбиране и липса на желание на българските висши училища да развият по-висока степен на международна конкурентоспособност, тъй като доскоро се чувстваша уютно в националната конкурентна академична среда“ (СРВО, 2021). Същият документ дефинира и основни предизвикателства, свързани с демографските проблеми. Като тук се имат предвид:

- намаляване на броя на кандидат-студентите;
- снижаване на критериите за прием във висшите училища;
- занижаване на критериите към студентите по време на обучението пора-

Икономическо развитие

ди масовия прием и оттам – на качеството на получаваното образование;

- необходимост от ориентиране на кандидат-студентските кампании и на цялостната организация на висшето образование не само към непосредствените випускници на средните училища, но и към нетрадиционните обучаеми чрез развитие на форми на учене през целия живот, дуално обучение, възможности за съчетаване на учене и работа и/или семейни ангажименти и др.“ (СРВО, 2021).

В настоящата разработка се подкрепя становището, че при намаляване на броя на кандидат-студентите, висшите училища не бива да допускат занижаване в критериите за прием и обучение.

Оперативният план за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 година определя основните стратегически цели и предлага конкретни възможности за изпълнението им. Според плана, изпълнението на мярка „4.2.12 Нормативно да се уреди възможността ВУ да въведат изцяло електронна система за

кандидатстване от чужбина със сканирани документи, които да се представят за проверка в оригинал при започване на обучението“ е заложено в периода 2023-2025 г. Нейната реализация се предвижда в сътрудничество на редица партньорски организации като Министерство на образованието и науката, Министерство на външните работи, Министерство на вътрешните работи, НАЦИД, Държавна агенция национална сигурност и висшите училища. Изпълнението на мярка „6.1.11 Улесняване на процеса по кандидатстване и привличане на докторанти от гържави извън ЕС и ЕИП“ е предвидено в периода 2021-2025 г., отново в сътрудничество с редица партньорски организации.

Националната карта на висшето образование в Република България е друг важен документ, имащ пряко отношение към кандидат-студентите в системата на висшето образование. Обвързването между професионални направления, висши училища, райони за планиране, степен на реализация на завършилите на пазара на труда и степента на търсене на висшето образование дава възможности за множество

Фигура 1. Брой професионални направления, брой висши училища, брой студенти, брой ученици в гимназиален етап (НКВОРБ)

анализи и формиране на прогнози относно броя на кандидат-студентите. Важно е да се посочи също, че този стратегически документ се актуализира всяка година с актуалните данни за приетите и обучаващи студенти (фигура 1).

Основен източник на данни на национално ниво за завършващите средно образование и разпределението им по райони е Националният статистически институт.

Прожеждането на кандидатстудентската кампания е от ключово значение за съществуването и развитието на всяко висше училище. Именно затова би следвало да се разглеждат и нормативните актове на институционално ниво, които уреждат този въпрос:

- Правилник за дейността на университета;
- Правилник за учебната дейност на университета;
- Правилник за прием в ОКС „бакалавър“ на университета за текущата година.

Наред с изясняването на особеностите на нормативната база, промените през годините и анализа на данните, засягащи кандидат-студентите, следва да се определи конкретният период на изследването, което е и основно ограничително условие.

Анализите на действащата нормативна база, нейните възможности и ограничения дават основания за прожеждането на последващи статистически анализи и търсенето на тяхна база на зоните за подобрене на основните процеси.

Един от основните въпроси, засягащ такъв тип изследване, е осигуряването на качествени данни. За определянето им като такива, те следва да притежават следните важни характеристики:

- **Навременност на данните за провеждането на съответните анализи.** Навременността осигурява възможности за провеждане на адекватни и своевременни политики за вземането на управленски решения, а липсата на навременност води до невъзможност за адекватно поведение при регулирането на обществените и икономически процеси;
- **Точност на данните от гледна точка на описвания обект.** Важно е да се отбележи, че неточните данни могат да предизвикат неточност в анализите или невъзможност за извършване на съответните анализи.
- **Пълнота на данните.** Тази характеристика оказва пряко влияние върху възможността за приложение на различните видове статистически анализи и др.

С оглед осигуряването на възможности за извършване на статистически анализи на профилните характеристики на кандидат-студентите, източниците на данни могат да се разделят на (фигура 2):

- **База данни с кандидат-студентите на изследваното висше училище.** Тук се има предвид ползването на данни от базата данни с кандидат-студенти, които се събират в процеса на прием, класиране и записване на студентите;
- **Анкетно проучване.** Провеждането на специализирано анкетно проучване сред кандидат-студентите е важно за установяване на техните нагласи, очаквания и удовлетвореност от процесите;
- **Динамични регове.** Динамичните регове в значителна степен могат да дадат нужната информация и да подпомогнат целенасоченото полагане на усилия за провеждане на кампанията.

Характеризирането на тези три вида източници на данни позволява детайлно

Икономическо развитие

специфициране на техните елементи и особености и дава основания да се работи и таблица за възможните за приложение видове статистически анализи. В тази връзка е и полезно търсенето на зони за подобрене в начините, при които се събират и ползват данни и от трите източника (таблица 1).

В контекста на подобен тип изследване е важно да се направи и вариант на съответствие между основните източници на данни за кандидат-студентите и дефинираните ключови индикатори на кампанията.

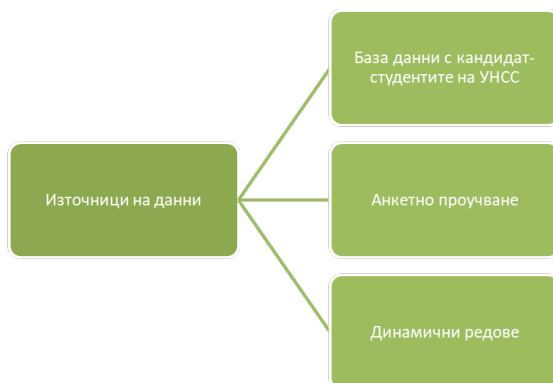
Създаването на система от ключови индикатори за измерване на характерните особености на приема и профилните характеристики на кандидат-студенти е сложна и отговорна задача, поради няколко причини:

- на национално ниво по съответните професионални направления висшите училища се намират в пряка конкуренция по отношение относително на една и съща група кандидат-студенти всяка година;
- неблагоприятни за висшите училища са тенденциите, свързани с повишаване на възможностите за обучение в чужбина;

- за всяко държавно висше училище приходната част на бюджета има два основни компонента: държавна субсидия и приходи от такси на студенти. Поради тази причина привличането на кандидат-студенти е важно за формирането на по-голям бюджет на висшето училище, което предоставя и по-големи възможности за привличане на преподаватели и провеждане на научни изследвания;
- създаването на система от ключови индикатори е важно и от гледна точка вътрешните за висшето училище управленски механизми, свързани с разкриването на нови специалности, повишаване атрактивността на съществуващите специалности, факултетното и катедрено управление, финансовото управление и др.

Етапите в процеса на формиране на ключовите индикатори са няколко и преминават през определени етапи (фигура 3).

Съществен момент е определянето на целите на организацията, които имат отношение към кандидатстудентската кампания. В този смисъл, като ограничително условие на изследването трябва да се възприема формирането на ключови

Фигура 2. Основни източници на данни за статистическите анализи

Таблица 1. Връзка между източниците на данни и статистическите методи за анализ

Статистически методи за анализ	Източници на данни		
	База данни	Анкетно проучване	Динамични редове
Честотни разпределения – в абсолютен и относителен вид. Едномерни и двумерни разпределения. В табличен и графичен вид (диаграми и картограми).	X	X	-
Обобщаващи числови характеристики за анализ на данни в статика – средна, относителен дял и стандартно отклонение.	X	X	-
Проверка на хипотези за разлики между средни чрез непараметрични методи на Ман-Уитни и Кръскал-Уоис.	-	X	-
Изследване на зависимости с хи-квадрат анализ.	-	X	-
Изследване зависимости с логистична регресия.	X	-	-
Обобщаващи числови характеристики за данни в динамика (времеви редове) – прираст, темп на прираст.	-	-	X
Методи за анализ и моделиране на тенденция (тренг). Основни трендови модели. Прогнозиране на времеви редове и грешка на прогнозата.	-	-	X
Изследване за зависимости при времевите редове. Линеен регресионен модел.	-	-	X

индикатори, съответстващи на целите на конкретно висше училище.

Създаването на система от ключови индикатори за обслужване управлението на кандидатстудентската кампания в значителна степен позволява количественото измерване на постигнатите резултати, проследяване на напредъка на кампанията, вземането на съответни управленски решения в процеса на провеждане на кампанията, оптимизиране на разходите за кампанията и др.

Анализът на приложимостта на предложения модел от ключови индикатори е съществен за постигането на неговия успех. В подобни случаи е целесъобразно тази „верификация“ на модела да се извърши чрез подходящ и добре познат в практиката метод, какъвто е например SWOT анализът. Установяването на силните, слабите страни, възможностите и заплахите пред приложението на

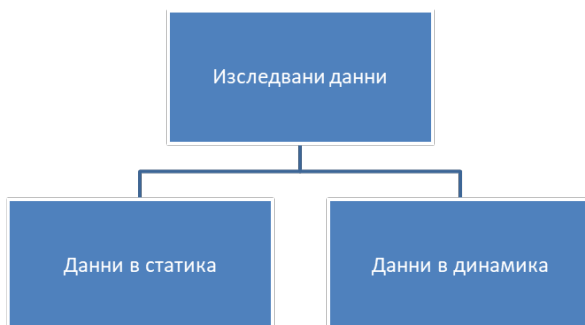
системата от ключови индикатори има познавателен смисъл, доколкото с течението на използване на модела могат да се търсят възможности за неговото усъвършенстване. Всеки от четирите компонента на SWOT анализа има съответна количествена стойност (в повечето случаи определена експертно), като с оглед обекта на изследване е по-съществено постигнатото съотношение между четирите компонента. Това дава отправна точка за преценка на предложената система от ключови индикатори и съответни показатели към тях.

Често използвани в практиката са следните две състояния за анализа:

- настоящо състояние на управление на кандидатстудентската кампания, без използване на системата от ключови индикатори;
- бъдещо състояние на кандидатстудентската кампания, след въвеждане и

Фигура 3. Етапи в процеса на формиране на ключовите индикатори

Фигура 4. Видове изследвани данни (Чипева, Бошнаков, 2015)

използване на предложената система от ключови индикатори.

- Важно условие за изследване на данните на кандидат-студентите е да бъдат създавани модели както с използване на данни в статика, така и в динамика (фигура 4).

Вторият тип данни се определя в редица специализирани литературни източници като данни от тип „динамични регове“ (Мишев, Гоев, 2010).

Литературните източници определят данните в статика като такива, които показват състоянието на обектите и явленията към определен момент от време.

В контекста на настоящото изследване анализирането на данните за кандидат-студентите за определена година или определена кандидатстудентска кампания отразява статичния анализен компонент. Данните в динамика показват изследваната съвкупност в различни моменти от време (в повечето случаи тези моменти са последователни). Подходящ пример в тази посока е анализирането на данните за кандидат-студентите за две-три или повече последователни години или кампании.

По-голу са представени някои от основните видове статистически анализи,

които са приложими при изследване на профилните характеристики на кандидат-студентите:

- Честотни разпределения – в абсолютен и относителен вид. Едномерни и двумерни разпределения. В табличен и графичен вид (диаграми и картограми).

Според Калоянов и Петров: „абсолютните статистически величини са наименовани величини и мярката им зависи от натурално-веществената им форма – кг., м., л., тон и т.н. Абсолютните статистически величини могат да се отнасят за отделни единици или за цели съвкупности. Те са основата за изчисляване на различни видове производни статистически величини“ (Калоянов, Петров, 2019). При изучаване на кандидатстудентската кампания абсолютните величини намират широко приложение. Такива са показателите за брой кандидати, брой класирани студенти, брой записани, брой кандидати от съответна община и др. Могат да бъдат посочени редица примери, в които абсолютните величини намират широко приложение при извършване на сравнения.

Освен това: „Относителните статистически величини се получават като отношение на абсолютни, средни или относителни величини. Основно изискване за относителните величини е полученото частно да има определен познавателен смисъл“ (Калоянов, Петров, 2019). В настоящата разработка се подкрепя разбирането, че относителните величини могат да намерят много широко приложение при изследване на кандидат-студентите, защото чрез тях се описват определени процентни съотношения. Пример за това е съотношението брой кандидат-студенти, подали документи на място, към общия брой на кандидат-студентите.

- Обобщаващи числови характеристики за анализ на данни в статика – средна, относителен дял и стандартно отклонение.

Средната аритметична величина се изчислява, като сумата от значенията по даден признак се разделят на техния общ брой. Пример за такава величина е средният аритметичен бал на приетите в дадено професионално направление. Медианата разделя реда на изследвания признак на две равни части. Тя приема стойността, която се намира на средата на реда, който е подреден по възходящ или низходящ ред. Медианната стойност на резултатите от теста, проведен по формата на ЕПИ, би показала средната оценка в получените резултати. Могат е най-често срещаното значение по изследвания признак. Като пример може да се посочи моголна стойност на категориен признак „Търсена специалност по първо желание“ според броя на посочилите кандидат-студенти. Стандартното отклонение показва отклонението на стойностите на изследвания признак от средното значение, т.е. това е показател за разсейване и като такъв, той трябва да установи колко голямо е разсейването. При разглеждане на кандидатстудентската кампания се използва за определяне на степента на вариране около средния успех на кандидат-студентите в дадено професионално направление. Коэффициентът на вариация също е един от измерителите за разсейване. Когато коэффициентът на вариация е под 50% разсейването е малко, а когато е над 50% разсейването е голямо. От гледна точка на кандидатстудентската кампания, стандартното отклонение може да помогне заетите с организацията и управлението ѝ да определят количествено

каква е вероятността да намалееят кандидат-студентите, желаещи да се обучават в дадена специалност.

Размахът показва разликата между минималната и максималната стойност, напр. разликата в средните балове за прием в две професионални направления.

- Проверка на хипотези за разлики между средни чрез непараметрични методи на Ман-Уитни и Кръскал-Уолис.

В литературата широко се описва и приложението на критерия на Кръскал-Уолис. Според Съйкова и Тодорова: „този критерий се разглежда като метод за изследване на връзка между количествено измерени признаци. При измерването на връзката обаче не участват непосредствено измерени значения на признаците, а техните рангови места. Критерият е подходящ за случаите, когато не може да се прави предположение за формата на разпределението, както и за точността на измервателния инструментариум“ (Съйкова, Тодорова, 1994).

- Изследване на зависимости с хи-квадрат анализ.

С хи-квадрат анализ се решават различни задачи за изследване на връзки и зависимости между две или повече явления, измерени на слабите скали, и задачи за установяване на съответствие между еднородно емпирично и теоретично разпределение“ (Съйкова, Тодорова, 1994).

- Обобщаващи числови характеристики за данни в динамика (времеви редове) – прираст, темп на прираст.

Дефиниция на „динамични статистически редове“ дава в свое изследване Атанасов, който цитира (Величкова, 1981), като: „динамичните статистически редове представляват редове от първични или производни статистически

величини, подредени в хронологична последователност, които изразяват изменението на дадено явление, настъпващо с течение на времето“ (Атанасов, 2018). Същият автор класифицира динамичните редове по различни критерии, като в зависимост от вида на изследваната съвкупност и времето, за което те се отнасят, ги разделя на моментни и периодни (Атанасов, 2018).

Според групи автори: „времевите статистически редове са информационна база за осъществяване на анализа на динамиката“ (Мишев, Гоев, 2010). От практическа гледна точка може да се подкрепи разбирането, че динамичните статистически редове представляват величини, които са наредени в определена времева последователност. По този начин се показва развитието на конкретното явление във времето. Именно поради тези причини този вид статистическо представяне на данните е важно, защото предоставя възможност да се анализират данните за кандидат-студентите за различни времеви периоди (например за две или повече съседни изследвани години на кандидатстудентска кампания).

- Методи за анализ и моделиране на тенденция (тренд). Основни трендови модели. Прогнозиране на времеви редове и грешка на прогнозата.

Основно предназначение на трендовите модели е да представят развитието на явленията и величините чрез съответни закономерности, които в повечето случаи се дължат на външни за системата фактори. Развивайки изучаването на кандидатстудентската кампания, е важно да се посочи, че се подкрепя разбирането, че „статистическото изучаване на тенденцията на развитие, присъща за дадено явление, се свежда до установяване

на онова негово развитие, което се формира само под въздействието на трайно действащите причини, които не променят своята сила и посока на влияние“ (Мишев, Гоев, 2010).

- Изследване за зависимости при време-вите редове. Линеен регресионен модел.

В теорията, а и статистическата практика широко приложение намират и множествените регресионни модели, при които могат да бъдат изследвани различни корелационни зависимости между повече от две явления. Подобен вид анализи могат да бъдат използвани за оценка на зависимостите в кандигатстудентската кампания, като за целта следва да са осигурени адекватни данни, които са целенасочено събрани.

След извършване на проучванията и анализите следва да се направят предложения за следните подобрения, които биха подпомогнали усъвършенстването на процесите на изследване на профилните характеристики на кандигат-студентите в съответното висше училище:

- предложения за промени в действащата нормативна база;
- предложения за промени в информационното осигуряване на кандигатстудентската кампания;
- предложения за промени в основните процеси на кандигатстудентската кампания.

Съществен елемент от информационното осигуряване на кандигатстудентската кампания е разработването на цялостно методично предложение за анкетно изследване на кандигатите за прием във висшето училище. Основните изисквания към подобен вид методика са да се извърши нормативна регулация на процеса по анкетно проучване на профилните характеристики

на кандигат-студентите, да се разработи анкетен модел на изследването и да се осигури съпоставимост на данните за различни времеви периоди.

Заклучение

Промените в социално-икономическия живот и демографската ситуация в Република България налагат и изискват извършването на подробни статистически анализи на профилните характеристики на кандигат-студентите на всяко висше училище, които да са основа за създаване на система от предложения за подобрения в основните процеси на приема. Висшите училища в страната са поставени в ситуация на конкуренция спрямо една и съща група кандигат-студенти, която намалява като брой и следва демографските тенденции. Въпреки това, обаче, университетите не бива да допускат занижаване в критериите за прием и обучение. Усилията им трябва да бъдат насочени към достигане и привличане на точно онази група кандигат-студенти, които с готовност да постигнат високо ниво на знания и компетенции в процеса на обучение, даващи възможност за успешна реализация на пазара на труда. Както се вижда от постановките на Закона за висшето образование, немаловажен е и фактът, че кандигатстудентската кампания участва в приходната част на бюджета на държавното висше училище през постъпленията от такси за кандигатстване, за обучение и приходи от обучение съгласно разпоредбите на чл. 21, ал. 2, 3, 5, 7 и 12 от ЗВО. Тези постановки показват голямата роля на кампанията, както от гледна точка на събираните такси, така и от позицията на семестриалните такси и получаваната държавна субсидия по отношение на записаните студенти.

Цитирани източници (References):

1. Атанасов, Ат. (2018). Статистически методи за анализ на динамични редове. София: Издателски комплекс – УНСС.
(Atanasov, At. (2018). Statisticheski metodi za analiz na dinamichni redove. Sofia: Izdatelski kompleks – UNSS)
2. Величкова, Н. (1981). Статистически методи за изучаване и прогнозиране развитието на социално-икономически явления. София: Издателство „Наука и изкуство“.
(Velichkova, N. (1981). Statisticheski metodi za izuchavane i prognozirane razvitieto na sotsialno-ikonomicheski yavlenia. Sofia: Izdatelstvo „Nauka i izkustvo“)
3. Гоев, В., В. Бошнаков, Ек. Тошева, К. Харалампиев, В. Бозев (2019). Статистически анализ в социологическите, икономическите и бизнес изследвания. София: Издателски комплекс – УНСС.
(Goev, V., V. Boshnakov, Ek. Tosheva, K. Haralampiev, V. Bozev (2019). Statisticheski analiz v sotsiologicheskite, ikonomicheskite i biznes izsledvania. Sofia: Izdatelski kompleks – UNSS)
4. Калоянов, Т., В. Петров (2019). Статистика. София: Издателски комплекс – УНСС.
(Kaloyanov, T., V. Petrov (2019). Statistika. Sofia: Izdatelski kompleks – UNSS)
5. Мишев, Г., В. Гоев (2010). Статистически анализ на времеви редове. София: Издателство „Авангард Прима“.
(Mishev, G., V. Goev (2010). Statisticheski analiz na vremevi redove. Sofia: Izdatelstvo „Avangard Prima“)
6. Съйкова, И., С. Тодорова (1994). Статистическо изследване. София: Издателство „Люрен“.
(Saykova, I., S. Todorova (1994). Statisticheskoto izsledvane. Sofia: Izdatelstvo „Lyuren“)
7. Чипева, С., В. Бошнаков (2015). Въведение в иконометрията. София: Издателски комплекс – УНСС.
(Chipeva, S., V. Boshnakov (2015). Vavedenie v ikonometriyata. Sofia: Izdatelski kompleks – UNSS)
8. Закон за висшето образование, Обн. ДВ., бр. 112 от 27 Декември 1995 г.
(Zakon za vissheto obrazovanie, Obn. DV., br. 112 ot 27 Dekemvri 1995 g.)
9. Национална карта на висшето образование в Република България (НКВОРБ).
(Natsionalna karta na vissheto obrazovanie v Republika Bulgaria (NKVORB))
10. Национална карта на висшето образование в Република България - Приложение 2.
(Natsionalna karta na vissheto obrazovanie v Republika Bulgaria - Prilozhenie 2)
11. Национален статистически институт (НСИ), Уебсайт www.nsi.bg, септември 2023.
(Natsionalen statisticheski institut (NSI), Uebsayt www.nsi.bg, septemvri 2023)
12. Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030.
(Natsionalna strategia za razvitie na nauchnite izsledvania v Republika Bulgaria 2017 – 2030)

13. Оперативен план за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 година.
(Operativen plan za izpalnenie na Strategiyata za razvitie na vissheto obrazovanie v Republika Bulgaria 2021 – 2030 godina)
14. Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 - 2030 г., Обн. ДВ. бр. 2 от 8 януари 2021 г. (СРВО, 2021).
(Strategia za razvitie na vissheto obrazovanie v Republika Bulgaria za perioda 2021 - 2030 g., Obn. DV. br. 2 ot 8 yanuari 2021 g. (SRVO, 2021))
15. Оперативен план за изпълнение на първия етап на Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030.
(Operativen plan za izpalnenie na parvia etap na Natsionalna strategia za razvitie na nauchnite izsledvania v Republika Bulgaria 2017 – 2030)
16. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030).
(Strategicheska ramka za razvitie na obrazovaniето, obuchenieto i ucheneto v Republika Bulgaria (2021 - 2030))

Profilni karakteristiki na kandidat-studentite vav vissheto uchilishte: sastoyanie i tendentsii

Gergana Kirilova

Profile Characteristics of Prospective University Students: Status and Trends

Gergana Kirilova

Abstract: The purpose of this paper is to present the elements of the methodology for the statistical study of the profile characteristics of prospective university students. In order to achieve this goal, the following tasks are carried out: Review of the main strategic and normative documents in the field of higher education; Analysis of the current normative basis of different higher education institutions; Presentation of data sources on prospective students and statistical analysis methods; Formulation of recommendations for the study of prospective students' profile characteristics and admission procedures.

Key words: higher education, prospective students, university, students admission, statistical analysis.

JEL: A2, A22, A29, C1, C12.